

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO

**GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT**

Priština, 7. juna 2021. godine
Br.ref.:RK 1802/21

PRESUDA

u

slučaju br. KI51/19

Podnosilac

Qamil Lupçi

**Ocena ustavnosti neizvršenja Odluke Nezavisnog Nadzornog Odbora
Civilne Službe Kosova [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija i
Nexhmi Rexhepi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Qamil Lupçi, sa prebivalištem u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude Vrhovnog suda [ARJ. UZVP. br. 37/2018] od 5. decembra 2018. godine u vezi sa presudom Apelacionog suda [AA. br. 97/2018] od 10. oktobra 2018. godine i presudom Osnovnog suda u Prištini [A. br. 724/16] od 6. septembra 2017. godine (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Podnosilac zahteva takođe osporava: (i) ustavnost odluke br.2379 Komisije za rešavanje sporova i žalbi Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: Komisija za žalbe MRSZ-a), od 5. maja 2016. godine, zbog čega je podnosilac zahteva tražio ostvarivanje prava zagaranтовanih članovima 52. i 53. Opšteg kolektivnog ugovora od 18. marta 2014. godine; i, (ii) odluke Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe (u daljem tekstu: NNOCSK) [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, kojom je naloženo Komisiji za žalbe MRSZ-a da donese meritornu odluku u vezi sa zahtevom podnosioca zahteva.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti odluke Komisije za žalbe MRSZ-a, odluke NNOCSK-a i odluka redovnih sudova, kojima se navodi da su podnosiocu zahteva povređena prava i osnovne slobode zagaranтовane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na stavovima 1 i 7 člana 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32 [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o Radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 27. marta 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 2. aprila 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Bajram Ljatifi (predsedavajući), Safet Hoxha i Radomir Laban (članovi).
8. Dana 23. jula 2019. godine, Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva i kopiju zahteva dostavio Vrhovnom sudu Kosova.

9. Dana 25. septembra 2019. godine, Sud je tražio od podnosioca zahteva da pojasni neke aspekte njegovog zahteva.
10. Dana 25. septembra 2019. godine, Sud je tražio od Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) da ga obavesti da li je Komisija za rešavanje sporova i žalbi unutar MRSZ-a sprovela odluku Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova (u daljem tekstu: NNOCSK). MRSZ nije odgovorio na zahtev Suda.
11. Dana 25. septembra 2019. godine, Sud je tražio od NNOCSK-a da ga obavesti da li je Komisija za žalbe MRSZ-a sprovela odluku NNOCSK-a. NNOCSK nije odgovorio na zahtev Suda.
12. Dana 4. oktobra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo dodatni dokument sa objašnjenjima koje je tražio Sud.
13. Dana 30. septembra 2020. godine, Veće za razmatranje Suda je razmotrilo izveštaj sudije izvestiova i odlučilo je da donošenje odluke po ovom slučaju odloži za neku narednu sednicu u skladu sa zatraženim dopunama.
14. Dana 6. oktobra 2020. godine, od MRSZ-a je zatraženo da podnese dodatne dokumente u vezi sa tvrdnjama navedenim u zahtevu br. KI51/19.
15. Dana 8. oktobra 2020. godine, MRSZ je prosledio nekoliko dodatnih dokumenata koji su povezani sa tvrdnjama navedenim u zahtevu br. KI51/19. MRSZ je podnelo: (i) Odluku Kancelarije Generalnog Sekretara, br. 389, od 7. decembra 2015. godine; (ii) odluku NNOCSK-a, A/02/68/2016, od 12. aprila 2015. godine; (iii) Odluku NNOCSK-a, A/02/64/2016, od 14. aprila 2016. godine; (iv) referencu iz Kancelarije Generalnog Sekretara MRSZ-a, br. 2097 od 15. aprila 2016. godine; (v) Osluku Komisije za žalbe MRSZ-a, br. 2379 od 5. maja 2016. godine.
16. Dana 25. marta 2021. godine, Sud je razmotrio slučaj i odlučio je da se donošenje odluke odloži za neku narednu sednicu u skladu sa zatraženim dopunama.
17. Dana 28. aprila 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo sudu prihvatljivost zahteva.
18. Istog tog dana, Sud je zaključio da: (i) zahtev je prihvatljiv; (ii) je došlo do povrede člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske Konvencije o Ljudskim pravima;

Pregled činjenica

19. Na osnovu dokumenata koji se nalaze u zahtevu, rezultira da je podnosilac zahteva radio kao civilni službenik (pozicija: inspektor rada) u MRSZ-u.

20. Dana 7. decembra 2015. godine, Kancelarija generalnog sekretara u MRSZ-u, Protokoliranom odlukom br. 389 je odlučio: (i) podnosiocu zahteva (Qamil Lupçi) na mestu inspektora rada u izvršnom telu Inspektorata rada / MRSZ, prekida se radni odnos 11. decembra 2015; (ii) pomenuti radni odnos prestaje usled dostizanja starosne granice za penzionisanje šezdeset pet (65) godina. Kancelarija generalnog sekretara MRSZ obrazložila je da je na osnovu dokumenata iz ličnog dosijea podnosilac zahteva rođen 10. decembra 1950. godine, da je prema dokazima dostigao obaveznu starosnu granicu za penzionisanje 10. decembra 2015. godine i u prilog zakonskih akata i podzakonskih akata na snazi, radni odnos mu prestaje 11. decembra 2015. Navedena odluka sadržala je pravni savet koji kaže: „Protiv ove odluke nezadovoljna stranka ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana prijema odluka i upućena je Komisiji za rešavanje sporova i žalbi MRSZ “.
21. Gore navedena odluka Kancelarije generalnog sekretara MRSZ-a nije govorila ništa u vezi sa pravom podnosioca zahteva da mu se isplate tri plate nakon odlaska u penziju kao i jedna plata za jubilarnu nagradu kako je to predviđeno članom 52 i članom 53 Opšteg kolektivnog ugovora Kosova od 18. marta 2014. godine, iako je Opšti kolektivni ugovor Kosova bio na snazi u vreme donošenja odluke od strane Kancelarije generalnog sekretara MRSZ-a.
22. Dana 14. januara 2016. godine, podnosilac zahteva se putem zahteva br. 24 obratio Komisiji za žalbe MRSZ-a i tražio da mu se isplate tri plate nakon odlaska u penziju i jedna plata kao jubilarna naknada kao što je propisano u članovima 52. i 53. Opšteg kolektivnog ugovora Kosova od 18. marta 2014. godine. Podnosilac zahteva je tvrdio da je on kao podnosilac zahteva ispunio uslove za penzionisanje i ima preko deset godina neprekidnog radnog staža u MRSZ-u kao i da je njegov zahtevosnovan. Međutim, podnosilac zahteva nije primio nijedan odgovor od Komisije za žalbe MRSZ-a u vezi sa njegovim zahtevom.
23. Dana 24. februara 2016. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu NNOCSK-u, a zbog administrativnog ćutanja Komisiji za žalbe MRSZ-a u vezi sa njegovim zahtevom. Podnosilac zahteva je, između ostalog, tražio tri plate nakon odlaska u penziju i jednu platu kao jubilarnu naknadu.
24. Dana 12. aprila 2016. godine, NNOCSK je, odlukom [A/02/68/2016], obavezao Komisiju za žalbe MRSZ-a da razmotri žalbu podnosioca zahteva kako je to i određeno u članu 82, stavovi 1 i 2, Zakona br. 03/L-149 o civilnoj službi Republike Kosovo.
25. NNOCSK je, između ostalog, objasnio sledeće:

“Veće za razmatranje žalbi, za odlučivanje po ovom pitanju, je razmatralo sva dokumenta priložena predmetu i konstantovalo da postoji pravni osnov za odlučivanje, obavezujući organ zapošljavanja, odnosno generalnog sekretara i Komisiju za rešavanje sporova i žalbi, da preduzmu sve radnje kako bi odlučili u vezi sa žalbom žalioca od

14.01.2016. godine sa brojem 24. U skladu sa zakonodavstvom o civilnoj službi, organi zapošljavanja su u obavezi da osnuju Komisiju za rešavanje sporova i žalbi za razmatranje svih žalbi koje su podnesene od strane državnih službenika i kandidata za zapošljavanje u državnoj službi, kako je predviđeno članom 82, stav 1. i 2. Zakona br. 03/L-149 o civilnoj službi Republike Kosovo, gde se određuje „Komisije za rešavanje sporova i žalbi formiraju se u okviru svake institucije centralne i opštinske uprave kao organi za rešavanje sporova i primanje žalbi. Odluke komisija za rešavanje sporova i žalbi su obavezne za institucije javne uprave i za sve dotične stranke . Protiv njihovih odluka može se podneti žalba Nezavisnom nadzornom odboru Kosova”.

26. Gore navedenom odlukom NNOCSK je takođe naglasio da je Komisija za žalbe MRSZ-a obavezna za razmatranje žalbe i donošenje meritorne odluke u skladu sa zakonskim propisima na snazi.
27. Dana 5. maja 2016. godine, Komisija za žalbe MRSZ-a je Odlukom br. 2379 odredila da: (i) Odbija se zahtev podnosioca zahteva za isplatu jubilarne nagrade i kompenzaciju propratne plate u visini od 3 mesečne plate koje je dobio za zadnja tri meseca; (ii) Preporučuje se da zahtev prati upravni postupak kao i da se uputi višem administrativnom šefu organa za zapošljavanje. Komisija za žalbe MRSZ-a je obrazložila da: (i) Komisija za žalbe MRSZ-a, u skladu sa zakonskim propisima koji su na snazi utvrđuje predmetnu nenadležnost da bi odlučila o zahtev podnosioca zahteva; (ii) podnosilac zahteva ne napada nikakvu odluku za koju smatra da mu je povredila njegova zakonska prava; (iii) podnosilac zahteva nije uputio nikakav zahtev za navedenu kompenzaciju organu za zapošljavanje; (iv) preporučuje se da podnosilac zahteva inicira odgovarajuće upravne postupke za realizaciju njegovih zakonskih prava.
28. U gore navedenoj odluci Komisija za žalbe MRSZ-a je navela i pravni lek u kojem se propisuje da: „*Protiv ove odluke stranka ima pravo da uloži žalbu Nezavisnom Nadzornom Odboru Civilne Službew Kosova u roku od 30 dana od dana dobijanja ove odluke.*“
29. Jednog neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu Osnovnom sudu, tražeći da (i) se obaveže MRSZ da mu prizna naknadu tri prateće mesečne plate zbog odlaska u penziju i jednu platu kao jubilarnu naknadu, kao i, (ii) poništenje odluke NNOCSK-a [br. A02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, s obzirom da poslednje navedeni nije odlučio o meritumu za žalbu podnosioca zahteva, već je prosledio rešenje njegove žalbe Komisiji za žalbe MRSZ-a.
30. Dana 6. septembra 2017. godine, Osnovni sud je, presudom [A. br. 724/2016] odbio, kao neosnovanu, tužbu podnosioca zahteva za poništenje odluke NNOCSK-a [br. A02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine. Kao razlog za odbijanje tužbenog zahteva, Osnovni sud je, između ostalog, istakao da je

NNOCSK pravilno postupio kada je osporenom odlukom [br. A02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine obavezao Komisiju za žalbe MRSZ-a da u roku od 15 dana odluči u vezi sa žalbom podnosioca zahteva. Osnovni sud nije usvojio navode podnosioca zahteva za naknadu plata, uz obrazloženje da odluka NNOCSK-a treba da se sprovede od strane upravnog organa prvog stepena.

31. U gore navedenoj presudi, Osnovni sud je utvrdio:

“Sud nalazi da je tuženi Nezavisni nadzorni odbor civilne službe Kosova primenio zakonske odredbe i postupio ispravno kada je odlukom br. A. 02/68/2016 od 12.04.2016. godine, obavezao Komisiju za rešavanje sporova i žalbi MRSZ-a da, u roku od 15 dana od dana prijema ove odluke, razmotri žalbu tužioca od 14.01.2016. godine. Sud prihvata navedene zaključke u obrazloženju osporene odluke kada se organu zapošljavanja daje na znanje da je zakonski obavezan da osnuje Komisiju za rešavanje sporova i žalbi kako bi razmotrila svaku žalbu koja se podnosi od strane državnog službenika i kandidata za zapošljavanje u civilnoj službi, obaveza, koja je propisana odredbom člana 82 Zakona br. 03/L149 o civilnoj službi Kosova. Sud nije odobrio navode tužioca: zahtev za naknadu za isplatu jubilarne plate i prateće plate za penziju, jer u ovoj fazi postupka upravnog spora sud smatra da osporena odluka Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova, treba da se sprovodi od strane prvostepenog upravnog organa u skladu sa preporukama datim u odluci A/02/68/2016 od 12.04.2016. godine [...] Sud nije odobrio navode tužioca: zahtev za naknadu za isplatu jubilarne plate i prateće plate za penziju, jer u ovoj fazi postupka upravnog spora sud smatra da osporena odluka Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova, treba da se sprovodi od strane prvostepenog upravnog organa u skladu sa preporukama datim u odluci A/02/68/2016 od 12.04.2016. godine”.

32. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je uložio žalbu Apelacionom sudu na presudu Osnovnog suda, zbog pogrešnog utvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava, kako bi se osporene presuda preinačila i slučaj vratio na presuđivanje. Ujedno, podnosilac zahteva je tražio da se obaveže MRSZ da mu isplati plate nakon odlaska u penziju.

33. Dana 10. oktobra 2018. godine, Apelacioni sud je, presudom [AA. br. 97/2018], odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda [A. br. 724/2016] od 6. septembra 2017. godine. Apelacioni sud je obrazložio da je Osnovni sud odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva na pravičan način i bez bitnih povreda odredaba Zakona o upravnim sporovima.

34. U gore navedenoj presudi, Apelacioni sud je obrazložio:

“Što se tiče žalbenih navoda za pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, da je prvostepeni sud u vezi sa odlučivanjem bez ikakvog pravnog osnova utvrdio da je NNOCSK, odlukom A/02/68/2016 od 12.04.2016. godine, ispravno postupao pozivajući se na član 82. Zakona br. 03/L-149 o

državnoj službi Kosova, jer ova zakonska odredba nije imala nikakve potrebe da se citira, jer je istom predviđeno da su organi zapošljavanja u obavezi da uspostave Komisiju za rešavanje sporova i žalbi, dok je u MRSZ postojala komisija kada je predat zahtev br. 24 od 14.01.2015. godine, i postoji i danas [...]

Žalbeni navodi da prvostepeni sud, nakon što je ocenio da treba sačekati organ zapošljavanja [...] trebao je prekinuti postupak dok se o pomenutom zahtevu ne odluči kao o prethodnom pitanju, sprovodeći zakonske odredbe iz člana 32. Zakona br. 03/L-202 o upravnim sporovima, sa kojim se određuje "Kad odluka suda u upravnom sporu zavisi od pravnog pitanja koje sadrži zasebne pravne celine, a o kojem drugi sud ili drugi organ nije odlučio (prethodno pitanje) sud koji odvija upravni spor, može odlučiti o tom pitanju, ako zakonom nije određeno drugačije; ili može obustaviti postupak do donošenja odluke o prethodnom pitanju od strane nadležnog organa". Ove žalbene navode ovo Veće nije prihvatilo, jer je ocenilo da su isti neosnovani i neargumentovani, da bi se žalba prihvatila. Jer prema oceni ovog suda, prvostepeni sud je pravilno odlučio kada je odbacio kao neosnovane tvrdnje tužioca predstavljene u tužbi i na glavnom razmatranju, zbog činjenice da u ovoj fazi upravnog postupka, osporena odluka Nezavisnog nadzornog odbora civilne službe Kosova, sa brojem A/02/68/2016 od 12.02.2016. godine, treba da se sprovodi od strane prvostepenog upravnog organa prema preporukama datim u njoj".

35. Protiv gore navedene presude Apelacionog suda, podnosilac zahteva je podneo zahtev za vanredno razmatranje sudske odluke Vrhovnom sudu, navodeći povredu materijalnog prava i povredu proceduralnih odredaba i poništenje gore navedenih odluka nižestepenih sudova i da se stvar vrati na ponovno odlučivanje.
36. Dana 5. decembra 2018. godine, Vrhovni sud je, presudom [ARJ.UZVP. br. 67/2018], odbio, kao neosnovan, i zahtev podnosioca za vanredno preispitivanje sudske odluke podnete na presudu Apelacionog suda AA.UZH.br. 97/2018 od 10. oktobra 2018. godine.
37. U gore navedenoj presudi, Vrhovni sud je pojasnio:

"Prema članu 82. Zakona br. 03/L-149 o državnoj službi, predviđa se da se Komisije za rešavanje sporova i žalbi uspostave u okviru svake institucije centralne i opštinske administracije, kao organ za rešavanje sporova i primanje žalbi. U stavu 2. ovog člana navodi se da su odluke komisije za rešavanje sporova i žalbi obavezujuće za institucije javne uprave i za sve relevantne strane. Protiv njihove odluke može se uložiti žalba Nezavisnom nadzornom odboru. Iz spisa predmeta proizilazi da upravni organ – Komisija za rešavanje sporova i žalbi MRSZ nije donela legitimnu odluku prema žalbi tužioca, br. 24, od 14.01.2016. godine, i da je tuženi NNOSK pravilno primenio zakonske odredbe člana 82. stava 1 i 2, i da je pravilno postupao kada je odlukom obavezao Komisiju da razmotri žalbu tužioca br. 24 od 14.01.2016. godine. Upravni organ- Komisija za rešavanje sporova i

žalbi MRSZ ima zakonsku obavezu da postupa prema odluci NNOCSK, i da nakon toga ima pravo da podnese žalbu Nezavisnom nadzornom odboru”.

Navodi podnosioca zahteva

38. Podnosilac zahteva navodi da su mu presudom Vrhovnog suda [ARJ.UZVP. br. 67/2018] od 5. decembra 2018. godine i odlukom NNOCSK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine povređena prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a, članom 46. [Zaštita imovine] i članom 7. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima.
39. Podnosilac zahteva navodi da od podnošenja zahteva Komisiji za žalbe MRSZ-a i nakon isteka roka od 15 dana koji je postavio NNOCSK, on nije dobio nijedan odgovor u vezi sa njegovim zahtevom od Komisije za žalbe MRSZ-a. Prema njemu, od kada je penzionisan, podnosilac zahteva preduzima pravne radnje kako bi ostvario svoje pravo, stoga, on navodi da ima legitimno očekivanje za ostvarenje njegovog zahteva.
40. U isto vreme, podnosilac zahteva navodi da NNOCSK takođe nije uspeo da reši njegov slučaj. Prema njemu, član 12. Zakona br. 03/L-192 o Nezavisnom nadzornom odboru civilne službe Kosova, daje pravo NNOCSK-u da odlučuje u vezi sa žalbom civilnih službenika, ako opravdano veruje da organ zapošljavanja nije uspeo da reši žalbu u roku od 30 dana.
41. Podnosilac zahteva posebno navodi: *“Odredba člana 12, stav 3, podstav 3.1.1 Zakona br. 03/L-192 o nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova, koja daje pravo odboru o kojem je reč da odlučuje u vezi sa žalbom civilnih službenika, ukoliko razložno veruje da organ zaposlenja neće uspeti da reši žalbu u roku od 30 dana. Dakle, nasuprot činjenici da je NNOCSK imao ubedljive dokaze da organ zaposlenja nije rešio žalbu o kojoj je reč nikada- dakle nije uspeo, odlukom A/02/68/2016 od 12.4.2016. godine, bez ikakvog osnova i obrazloženja je vratio istom organu žalbu o kojoj je reč. Odluka NNOCSK-a A/02/68/2016 od 12.4.2016. godine nije postigla nikakav efekat jer je prošlo više od tri godine, kako podnosilac zahteva nije dobio bilo kakav odgovor o njenom sprovođenju. NNOCSK nije preduzeo nijedan postupak o sprovođenju odluke o kojoj je reč”.*
42. Podnosilac zahteva navodi: *“Ukoliko je u konkretnom slučaju obavezno čekati Komisiju za rešavanje sporova i žalbi pri MRSZ-u, sud je mogao da obustavi sudski postupak i da da rok Komisiji za rešavanje sporova i žalbi pri MRSZ-u, a ne da se tužba odbije na ovakav način”.*
43. Podnosilac zahteva traži od Suda da proglasi nevažećim osporene odluke redovnih sudova i odluku NNOCSK-a, a traži i pravično suđenje koje će rezultirati: *“Ministarstvo rada i socijalne zaštite da isplati 1,700.00 evra na ime tri mesečne plate, povodom penzionisanja i jednu platu u iznosu od 569,00 evra na ume jubilarne plate, što je ukupno 2.276,00 evra, troškove*

postupka u iznosu od 120,00 evra, uz kamatu od 8%, računajući od 14.1.2016. godine, na osnovu članova 53 i 52 Opšteg kolektivnog ugovora Kosova”.

44. Na kraju, podnosilac zahteva “je izrazio želju da učestvuje na sudskom ročištu”.

Relevantne Ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31

[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

(...)

4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

(...)

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6

(Pravo na pravično suđenje)

1. Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde.

(...)

3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava

d) da sam ispituje ili zahteva ispitivanje svedoka optužbe i da se prisustvo i saslušanje svedoka odbrane odobri pod uslovima koji važe i za svedoka optužbe;

ZAŠTITA IMOVINE ČLAN 46

(...)

Zakon br. 03/L-149 o civilnoj službi Republike Kosovo

Član 81

Organi za rešavanje sporova zapošljavanja i žalbenih sporova

1. Posebni organi za rešavanje sporova i žalbi u Civilnoj službi formiraće se u okviru svake institucije centralne i opštinske javne uprave koje ima civilni službenik.
2. Postupci za rešavanje sporova i žalbi sprovode sledeći organi:
 - 2.1. Komisija za rešavanje sporova i žalbi; i
 - 2.2. Nezavisni nadzorni odbor.

Član 82

Komisije za rešavanje sporova i žalbi

1. Komisije za rešavanje sporova i žalbi formiraju se u okviru svake institucije centralne i opštinske uprave kao organi za rešavanje sporova i primanje žalbi.
2. Odluke komisija za rešavanje sporova i žalbi su obavezne za institucije javne uprave i za sve dotične stranke. Protiv njihovih odluka može se podneti žalba Nezavisnom Nadzornom Odboru Kosova.
3. Predsednik i članovi komisije za rešavanje sporova i žalbi su iz redova civilnih službenika sa visokom stručnom spremom, naimenuju se od Stalnog Sekretara ili sa ekvivalentne pozicije dotične institucije za period od dve godine, sa mogućnošću produženja, i ona odslikava raznolikost kosovskog društva, i naročito uključujući polnu zastupljenost.
4. Predsednik i članovi komisija za rešavanje sporova i žalbi ne mogu raditi i kao članovi disciplinske komisije dotične institucije.
5. Kriterijumi za imenovanje članova, nadležnosti i procedure komisije za rešavanje žalbi i sporova iz radnog odnosa, utvrđuju se podzakonskim aktom.

Zakon br. 03/L-192 o Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova

Član 12

Žalbe

1. Civilni službenik koji je nezadovoljan odlukom organa za zapošljavanje, u vezi sa pretenzijama za kršenje pravila i načela utvrđenih Zakonom o Civilnoj službi Republike Kosovo, može se žaliti Odboru.
2. Svaka takva žalba se treba razmotriti od strane jednog panela sa tri (3) članova odbora, koji u ime odbora razmatraju žalbu i donose odluku.

3. U ime Odbora žalbe razmatra i rešava veće sastavljeno od tri (3) člana Odbora:

3.1. da službenik ili kandidat koji pretenduje da je oštećen, pre podnošenja žalbe Odboru, treba da prođe kroz sav interni žalbeni postupak relevantnog organa za zapošljavanje, izuzev ako odbor izuzme ovaj zahtev zbog opravdanog straha od osвете ili neuspeha organa za zapošljavanje da reši takvu žalbu u roku od trideset (30) dana ili iz nekog drugog opravdanog razloga;

3.2. da oštećena strana i organ za zapošljavanje imaju mogućnosti da pismeno podnesu svoje stavove Odboru, koji se trebaju staviti na raspolaganje suprotnoj strani;

3.3. da se u slučaju spora materijalnih činjenica obema stranama da mogućnost da se zajedno saslušaju od odbora, gde mogu podneti materijalne dokaze tokom saslušanja i istrage i;

3.4. da o svakoj žalbi koja se podnese, Odbor u roku od šesdeset (60) dana posle završetka žalbenog postupka treba da donese pismenu odluku obrazlažući svoju odluku i zakonsku faktičku osnovu te odluke.

3.5. izuzetka iz podstava 3.4 ovog stava može biti u slučajevima kada priroda predmeta je specifična za koji odbor donosi odluku a roku od šesdeset (60) dana može biti produžen za još trideset (30) dana.

4. U slučajevima kada se Odbor ubedi da su se putem osporavane odluke prekršila načela i pravila, Civilne službe Republike Kosovo, on donosi pismenu odluku koja se dostavlja zvaničniku visokog rukovodećeg nivoa ili glavnom odgovornom licu odgovarajućeg organa za zapošljavanje, koji je odgovoran za sprovođenje odluke Odbora.

5. Član Odbora koji je učestvovao kao član komisije za imenovanje jednog civilnog službenika, ne sme da učestvuje u žalbenom postupku u vezi sa takvom odlukom.

Član 13 Odluka odbora

Odluka Odbora predstavlja pravosnažnu administrativnu odluku i istu izvršava zvaničnik visokog rukovodećeg nivoa ili odgovorno lice institucije koje je donelo prvu odluku u odnosu na stranku. Izvršenje treba da se obavi u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke.

Član 15 Postupak u slučaju nesprovođenja odluke odbora

1. Nesprovođenje odluke Odbora od strane odgovornog lica institucije predstavlja teško kršenje radnih zadataka prema Zakonu o Civilnoj službi u Republici Kosovo.

Zakon o radu br. 03/L-212

Član 90 Kolektivni ugovor

1. Kolektivni ugovor može da bude zaključen između:

1.1. organizacije poslodavaca ili njegovih predstavnika; i

1.2. organizacija posloprimalaca ili u slučaju da organizacije (sindikati) ne postoje, nekog drugog predstavnika zaposlenih;

2. Kolektivni ugovor može da bude zaključen:

2.1. na nivou zemlje,

2.2. na nivou struke,

2.3. na nivou preduzeća.

3. Kolektivni ugovor treba biti sačinjen na pismenom načinu na zvaničnim jezicima Republike Kosovo.

4. Kolektivni ugovor može da bude sklopljen za vremenski određeni period ne duži od tri (3) godine.

5. Kolektivni ugovor se odnosi na poslodavce i njihove zaposlene koji se slažu da ih kolektivni ugovor obaveže.

6. Kolektivni ugovori ne mogu da sadrže takve odredbe koje ograničavaju prava zaposlenih ili koji za posledice imaju nepovoljnije radne uslove nego one određivane sa ovim Zakonom.

7. Poslodavac stavlja na raspolaganju zaposlenima jedan primerak Kolektivnog Ugovora.

8. Kolektivni ugovor upisuje se u Ministarstvo u skladu sa uslovima i kriterima određenih sa podzakonskim stavom.

9. Za rešavanje raznih sporova na pomirljiv način i razvijanju konsultacija iz oblasti zaposlenja, socijalne zaštite i radnih ekonomskih politika od strane predstavnika poslodavaca, posloprimalaca i Vlade, u svojstvo socijalnih partnera, sa posebnim zakonskim-podzakonskim aktom osniva se Ekonomski-Socijalni Savet.

10. Druga pitanja socijalnog dijaloga uređuju se sa posebnim zakonskim ili pod-zakonskim stavom zavisi od postignutom sporazumu između socijalnih partnera.

Opšti kolektivni ugovor od 18. marta 2014. godine

Član 52 Jubilarne nagrade

1. Zaposleni ima pravo na jubilarnu nagradu i to za:

1.1. za 10 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od jedne njegove mesečne plate;

1.2. za 20 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od dve njegove mesečne plate;

1.3. za 30 godina neprekidnog radnog iskustva kod zadnjeg poslodavca, u iznosu od tri njegove mesečne plate.

2. Poslednji poslodavac je taj koji plaća jubilarne poklone.

3. Jubilarni poklon se plaća u roku od mesec dana, nakon ispunjivanja uslova iz ovog stava.

Član 53 Nadoknada u slučaju penzionisanja

Zaposleni u trenutku penzionisanja uživa pravo na prateću isplatu u visini od tri (3) mesečnih plata koje je dobio u tri (3) zadnja meseca.

Ocena prihvatljivosti zahteva

45. Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, propisane u Ustavu, predviđene u Zakonu i dalje definisane u Poslovniku.

46. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1 i 7 člana 113. Ustava, koji propisuju:

“(1) Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način”.

[...]

(7) Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

47. Sud dalje razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su propisani u Zakonu. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji propisuju:

Član 47
[Individualni zahtevi]

1. *“Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ”.*
2. *“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.*

Član 48
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49
[Rokovi]

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”.

48. Što se tiče ispunjavanja ovih uslova, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana, koja osporava akt javnog organa, odnosno presudu Vrhovnog suda [ARJ.UZVP. br. 67/2018] od 5. decembra 2018. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva koja su propisana u zakonu. Podnosilac zahteva je takođe pojasnio prava i slobode za koje navodi da su mu povređena u skladu sa članom 48. Zakona i podneo je zahtev u skladu sa rokovima koji su propisani u članu 49. Zakona.
49. Stoga, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana; da je iscrpeo sva pravna sredstva; da je poštovao uslov za podnošenje zahteva u zakonskom roku; da je tačno pojasnio navodne povrede osnovnih ljudskih prava i sloboda i naveo je akt javnog organa koji se osporava.
50. Sud smatra da zahtev povlači veoma ozbiljna ustavna pitanja i njegovo određivanje zavidi od razmatranja merituma zahteva. Takođe, zahtev se ne može smatrati očigledno neosnovanim u smislu pravila 39 Poslovnika o Radu i nije stvoren niti jedan drugi osnov da bi se isti proglasio neprihvatljivim (vidi Ustavni Sud, slučaj br. KI97/16, *Podnosilac zahteva IKK Classic*, Presuda od 4. decembra 2017. godine)
51. Samim tim, Sud proglašava zahtev prihvatljivim

Meritum zahteva

52. Sud podseća da je u suštini, glavni navod podnosioca zahteva povreda prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u

vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a, zato što, po navodima podnosioca zahteva, Komisija za žalbe MRSZ-a dva puta nije uspela da odgovori na zahtev podnosioca u vezi sa isplatom tri plata nakon penzionisanja i jedne plate kao jubilarnu naknadu kao što je propisano u članovima 52. i 53. Opšteg kolektivnog ugovora Kosova od 18. marta 2014. godine.

53. Pored toga, podnosilac zahteva u suštini navodi da NNOCSK takođe nije uspeo da reši njegov slučaj, zato što nije odlučio u meritumu, već je odlučio da obaveže Komisiju za žalbe MRSZ-a da odgovori na žalbu podnosioca zahteva.
54. Sud se poziva na relevantne odredbe Ustava i EKLJP-a:

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

“Svatom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.”

Član 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP-a:

“Prilikom utvrđivanja građanskih prava i obaveza ili osnovanosti bilo kakve krivične optužbe protiv njega, svako ima pravo na pravično suđenje i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim, zakonom ustanovljenim sudom. Presuda se izriče javno, ali se novinari i javnost mogu isključiti s čitavog ili jednog dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne sigurnosti u demokratskom društvu, kada to nalažu interesi maloletnika ili zaštite privatnog života strana u sporu, ili kada to sud smatra izričito neophodnim zato što bi u posebnim okolnostima publicitet mogao naneti štetu interesima pravde”.

55. Sud takođe ponavlja da u skladu sa članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava „[Osnovna prava i slobode zagwarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava]“.
56. U tom smislu, Sud prvo primećuje da sudska praksa ESLJP-a konstantno smatra da se pravičnost postupka ocenjuje na osnovu postupka kao celine (vidi: slučaj ESLJP-a *Barbera, Messeque i Jabardo protiv Španije*, presuda od 6. decembra 1988. godine, br. 146, stav 68). Stoga, u postupku ocenjivanja osnova navoda podnosioca zahteva, Sud će se pridržavati navedenih načela.

57. Sud ističe da je u svojoj sudskoj praksi u više navrata utvrdio da su pitanja činjenica i pitanja tumačenja i primene zakona u delokrugu redovnih sudova i drugih javnih organa u smislu člana 113.7 Ustava i kao takva, pitanja su zakonitosti, osim i ako, takva pitanja rezultiraju povredom osnovnih ljudskih prava i sloboda ili stvaraju neustavnu situaciju (vidi: između ostalih, slučaj Ustavnog suda br. KI33/16, podnositeljka zahteva: *Minire Zeka*, presuda od 4. avgusta 2018. godine, stav 91).
58. Slično tome, uloga Suda u ovom individualnom zahtevu, podnetim u skladu sa članom 113 (7) Ustava, je subsidijarnog karaktera u odnosu na Komisiju za žalbe MRSZ-a, NNOCSK i redovne sudove, međutim, konačnu odluku, da li je ograničavanje prava na pristup sudu podnosioca zahteva u skladu sa Ustavom i EKLJP-om, ipak, donosi Sud.
59. Sud primećuje da je glavni navod podnosioca zahteva povreda člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a. Podnosilac zahteva navodi da su Komisija za žalbe MRSZ-a i NNOCSK bili zakonski obavezni da odgovore i reše žalbe podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva u nastavku navodi da su mu Komisija za žalbe MRSZ-a i NNOCSK, tim nedelovanjem, uskratili pravo na pravično suđenje.
60. Sud primećuje da je podnosilac zahteva naveo ove tvrdnje pred redovnim sudovima, koji su odbili njegov zahtev, kao neprihvatljiv. Sa druge strane, NNOCSK nije odlučio o meritumu žalbe podnosioca zahteva, već je obavezao Komisiju za žalbe MRSZ-a da razmotri meritum žalbe podnosioca zahteva. Komisija za žalbe, nakon odluke NNOCSK-a, je donela jednu proceduralnu odluku koja nije tretirala u suštini zahtev podnosioca zahteva u vezi sa jubilarnom nagradom i isplatom tri (3) propratne plate.
61. U ovom slučaju, podnosilac zahteva smatra da je odlukom NNOCSK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine i presudom redovnih sudova, a posebno presudom Vrhovnog suda [ARJ-UZVP. br. 66/2018] od 5. decembra 2018. godine, povređeno pravo na pravično suđenje, sa obrazloženjem da *“Zakon br. 03/L-192 o nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu Kosova daje pravo NNOK-u da odlučuje u vezi sa žalbom civilnih službenika, ukoliko razložno veruje da organ zaposlenja neće uspeti da reši žalbu u roku od 30 dana. Dakle, nasuprot činjenici da je NNOCSK imao ubedljive dokaze da organ zaposlenja nije rešio žalbu o kojoj je reč nikada, odlukom A/02/68/2016 od 12.4.2016. godine, bez ikakvog osnova i obrazloženja je vratio istom organu žalbu o kojoj je reč. Odluka NNOCSK-a A/02/68/2016 od 12.4.2016. godine nije postigla nikakav efekat jer je prošlo više od tri godine, kako podnosilac zahteva nije dobio bilo kakav odgovor o njenom sprovođenju”*.
62. U tom smislu, Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da i nakon odluke NNOCSK-a da obaveže Komisiju za žalbe MRSZ-a da odluči u vezi sa njegovim zahtevom, on nije primio odgovor od poslednje navedene u vezi sa njegovom žalbom. Sud primećuje da u suštini, podnosilac zahteva navodi povredu prava na pristup sudu, zato što nije uspeo da dobije odgovor od Komisije za žalbe

MRSZ-a i NNOCSK-a i redovni sudovi su odbili njegovu žalbu, a da pritom nisu razmotrili njenu suštinu.

63. Sud primećuje da podnosilac zahteva nije dobio odgovor u meritumu na svoje navode o isplati tri plate zbog penzionisanja i jubilarne nagrade od Komisije za žalbe MRSZ-a i da je u kasnijim fazama postupka sprovedenim u NNOCSK-u i redovnim sudovima, položaj podnosioca zahteva ostao nepromenjen, znači, on nije dobio odgovor u meritumu na svoje navode.
64. Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluku NNOCSK-a, odluke žalbene Komisije MRSZ-a kao i sve odluke redovnih sudova. Međutim, uprkos navodima podnosioca zahteva, Sud ocenjuje da se u ovom konkretnom slučaju govori o neizvršenju odluke NNOCSK-a u korist podnosioca zahteva, stoga, dalja ocena ustavnosti tretira samo pitanje neizvršenja konačne odluke, odnosno odluke NNOSCK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, kako je to i potvrđeno odlukama redovnih sudova.
65. Samim tim, Sud ponavlja da, budući da poseduje karakterizaciju činjenica slučaja, ne smatra sebe vezanim od karakterizacije date od strane podnosioca zahteva. U duhu principa *juria novit curia*, Sud može svojom slobodnom voljom da razmotri žalbe oslanjajući se na odredbe ili stavove na koje se nisu pozvale, izričito, strane. S tim u vezi, na osnovu prakse ESLJP-a, jednu žalbu karakterišu činjenice koje ista sadrži a ne samo zakonski osnov i argumenti koji su navedeni od strana (vidi, slučaj Ustavnog Suda br. KI193/18, *Podnosilac zahteva Agron Vula*, Presuda od 22. aprila 2020. godine, stav 116; i takođe, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a *Talpis protiv Italije*, žalba br. 41237/14, Presuda od 18. septembra 2017. godine, stav 77 i reference koje su tu navedene

(i) U vezi sa efektom odluka NNOSCK-a

66. U vezi sa pravnom prirodom odluka NNOK-a, Sud smatra da je važno da se pre svega pozove na član 101 [Civilna Služba] Ustava, koji propisuje:
- “1. Sastav civilne službe će odražavati raznolikost stanovnika Kosova, uzimajući u obzir međunarodno priznato načelo polne jednakosti.*
- 2. Nezavisni savet za nadzor civilne službe će obezbediti poštovanje uredbi i načela koja regulišu civilnu službu, koja odražava raznolikost stanovništva Republike Kosovo”.*
67. U svetlu ovih ustavnih odredba, Sud naglašava svoj primarni stav da je NNOCSK nezavisna institucija osnovana na osnovu Ustava, u skladu sa članom 101.2 Ustava. Stoga, sve obaveze koje proizilaze od ove institucije, u vezi sa pitanjima koja su pod nadležnošću istog, proizvode pravne efekte za sve odgovarajuće institucije, gde je status zaposlenih regulisan Zakon o Civilnoj Službi Republike Kosova. U tom smislu, NNOK ima karakteristike jednog suda, odnosno tribunal za civilne službenike, u smislu člana 6 EKLJP-a.

(vidi slučaj br. KI193/18, *Podnosilac zahteva Agron Vula*, citirano iznad, stav 100).

68. S tim u vezi, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a, na osnovu koje "*Sud se karakteriše u suštinskom smislu izraza svojom sudijskom funkcijom, odnosno utvrđivanjem pitanja unutar svoje nadležnosti na osnovu pravila zakona i nakon postupka koji su sprovedeni na propisan način*" (Vidi, Presuda od 30. novembra 1987. godine u slučaju *H protiv Belgije*, serija A br. 127, str. 34, stav 50)". Vidi slučaj ESLJP *Belilos protiv Švajcarske*, predstavka br. 10328/83), presuda od 29. aprila 1988. godine, stav 64.
69. S tim u vezi, Sud naglašava svoj dosledan stav koji je održavao u svim slučajevima koji su odlučeni od strane Suda, a koji su se ticali odluka NNOCSK-a, od 2012. godine pa nadalje. U tom pravcu, Sud je konstantno naglašavao da odluka NNOCSK-a proizvodi pravno dejstvo za stranke i prema tome, takva odluka je konačna u upravnom postupku i ujedno je izvršna odluka (vidi odluke Ustavnog suda u slučajevima br. KI193/18, citirano iznad; KI04/12, *Esat Kelmendi*, presuda od 24. jula 2012. godine, i br. KI74/12 *Besa Qirezi*, presuda od 4. aprila 2015. godine i reference citirane tu).
70. Sud navodi da je među prvim slučajevima u kojima je utvrđeno da su odluke NNOCSK-a pravosnažne i obavezne za izvršenje je Presuda Ustavnog Suda u slučaju br. KI04/12 od 24. jula 2012. godine. U navedenoj Presudi, Sud je razmotrio efekat odluke NNOCSK-a od 18. marta 2011. godine, što znači nakon stupanja na snagu Zakona o NNOCSK-u br. 03/L-192, koji je kasnije, dana 10. avgusta 2018. godine, zamenjen i stavljen van snage Zakonom o NNOCSK-u 06/L-048. Oba navedena zakona su usvojena od strane Skupštine Republike Kosova (vidi slučaj br. KI193/18, *Podnosilac zahteva Agron Vula*, citirano iznad, stav 104).
71. Samim tim, Sud je dosledno naglašavao da relevantne ustavne i zakonske odredbe, pored predmetne nadležnosti NNOCSK-a da rešava radne sporove za civilne službenike, predstavljaju zakonsku obavezu za dotične institucije da poštuju i sprovode odluke NNOCSK-a (vidi slučaj br. KI193/18, *Podnosilac zahteva Agron Vula*, citirano iznad, stav 105).
72. S tim u vezi, Sud se poziva i na svoju sudsku praksu i u vezi sa ne izvršavanjem upravnih odluka od strane sudova – uključujući i odluke NNOCSK-a - koje nisu predvidele na ekskluzivan način neku monetarnu obavezu (vidi, između ostalog, odluke Ustavnog suda u slučajevima: KI193/18, *Podnosilac zahteva Agron Vula*, citirano iznad; KI94/13, *podnosilac Avni Doli, Mustafa Doli, Zija Doli i Xhemile Osmanaj*, Presuda od 16. aprila 2014. godine; KI112/12, *podnosilac Adem Meta*, Presuda od 2. avgusta 2018. godine i KI04/12, *podnosilac Esat Klemendi*, citirano iznad). U ovim slučajevima, Sud je došao do zaključka da jedna odluka koja je doneta od strane jednog upravnog organa, obrazovanog na osnovu zakona, proizvodi pravne efekte za strane i, samim tim, jedna takva odluka je upravna odluka koja je konačna i izvršiva".

73. Pored toga, oslanjajući se na spise predmeta koji su dostupni, Sud posebno naglašava činjenicu da su redovni sudovi u svojim obrazloženjima odredili da se Odluka NNOCSK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, treba izvršiti od strane Komisije za žalbe MRSZ-a.
74. Sud smatra da obrazloženje koje je dato od redovnih sudova u vezi sa odlukom NNOCSK-a [0/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, određuje da navedena odluka ima obavezujući karakter i da se treba izvršiti od strane Komisije za žalbe MRSZ-a.
75. Samim tim, Sud dolazi do zaključka da je odluka NNOCSK-a u ovom konkretnom slučaju bila pravosnažna i obavezna da se izvrši.

(ii) U vezi sa pravom na pravično i nepristrasno suđenje

76. Sud se poziva na član 31 Ustava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], koji propisuje:
1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
 2. *Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda."*
77. Pored toga, Sud se poziva i na stav 1 člana 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a, koji propisuje:
- "Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona"*
78. Sud se, takođe, poziva na član 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, koji navodi da:
- "Osnovna prava i slobode zagwarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".*
79. S tim u vezi, Sud skreće pažnju da je Odluka NNOCSK-a naložila Komisiji za žalbu MRSZ-a da donese jednu meritornu odluku u vezi sa tvrdnjama podnosioca zahteva o jubilarnoj nagradi kao i o isplati tri (3) prpratne plate.
80. Sud ističe glavni navod podnosioca zahteva, a u vezi sa povredom njegovog prava koje je zagwarantovano članom 31 Ustava i članom 6 EKLJP-a. S tim u vezi, Sud se poziva na svoju presudu u slučaju br. KI94/13, gde je naglasio da se "izvršenje konačne i izvršive odluke treba smatrati sastavnim delom prava na pravično suđenje, prava koje je zagwarantovano članom 31 Ustava kao i članom 6 EKLJP-a (vidi Ustavni Sud, slučaj br. KI94/13, *podnosilac, Avni Doli, Mustafa Doli, Zija Doli i Xhemile Osmanaj*, citirano iznad).

81. Sud primećuje da se jedan takav stav oslanja i na sudsku praksu ESLJP-a, koja naglašava da se na izvršenje jedne konačne odluke treba gledati kao da je sastavni deo prava na pravično suđenje. Štaviše, u slučaju *Hornsby protiv Grčke*, ESLJP je naglasio da se izvršenje konačne i obavezujuće odluke ima još veći značaj u okviru upravnog postupka povodom nekog spora, čiji je rezultat od posebnog značaja za građanska prava stranke u sporu. (Vidi, slučaj ESLJP-a *Hornsby protiv Grčke*, br. 18357/91, Presuda od 19. marta 1997. god., stavovi 40-41). U navedenom slučaju, ESLJP je ustanovio da podnosioci zahteva ne bi trebali biti lišeni prednosti primene konačne odluke, koja je doneta u njihovu korist.
82. Stoga, Sud naglašava da je sprovođenje jedne konačne i obavezujuće odluke unutar jednog razumnog roka pravo koje je zagarantovano članom 31 Ustava u vezi sa članom 6.1 EKLJP-a.
83. S tim u vezi, Sud primećuje da je ESLJP u svojoj konsolidovanoj sudskoj praksi utvrdio da je izbegavajući da se više od 5 (pet) godina preduzmu mere koje su potrebne za sprovođenje jedne konačne i obavezne odluke, državni organi su lišili odredbe člana 6 njihovog korisnog efekta (vidi *Hornsby protiv Grčke*, stav 45).
84. U ovom konkretnom slučaju, Sud smatra da nesporazum podnosioca zahteva sa Komisijom za žalbe MRDZ-a nije bio posebno kompleksan, jer je NNOCSK naložio donošenje jedne meritorne odluke koja bi adresirala navode podnosioca zahteva u vezi sa jubilarnom nagradom i isplatom tri (3) propratne plate, u skladu sa zakonom na snazi. Odluka NNOCSK-a nije izvršena od strane Komisije za žalbe NNOCSK-a do dana današnjeg.
85. S tim u vezi, Sud naglašava da bi bilo nerazumno ukoliko bi pravni sistem Republike Kosova dozvolio da jedna konačna i izvršna odluka u upravnom postupku, ostane bez ikakvog efekta a na štetu jedne strane. Dakle, neefikasnost postupaka kao i neizvršenje odluka proizvode efekte koji nas stavljaju u situacije koje nisu u skladu sa principom vladavine zakona (član 7 Ustava) – a ovaj princip su svi javni organi na Kosovu obavezni da poštuju (vidi, *mutatis mutandis*, Presude Ustavnog suda u slučajevima br. KI193/18 i KI04/12, citirani iznad).
86. Sledstveno tome, Sud zaključuje da je neizvršenje Odluke NNOCSK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, od strane Komisije za žalbe MRSZ-a, rezultiralo povredom člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, u vezi sa stavom 1 člana 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP-a.

Zahtev podnosioca za usmenom raspravom

87. Što se tiče “izražene želje” podnosioca zahteva za “učešće na sednici”, Sud se poziva na član 20. [Odluke] Zakona, koji propisuje:

“1. Ustavni sud donosi odluku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave.

2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta”.

88. Sud smatra da su dokumenti uključeni u zahtevu dovoljni za odlučivanje u ovom slučaju na osnovu odredbe člana 20, stav 2 Zakona (vidi: slučaj Ustavnog suda br. KI34/17, podnositeljka zahteva: *Valdete Daka*, presuda od 1. juna 2017. godine, stavovi 108-110).
89. Stoga, zahtev podnosioca za usmenom raspravom se odbija.

Zaključak

90. Ustavni Sud želi da naglasi svoju ustavnu obavezu da treba da osigura da postupci koji se sprovedu pred javnim organima, a pogotovo pred sudovima, treba da poštuju osnovna ljudska prava koja su zagantovana Ustavom.
91. U ovom konkretnom slučaju, Sud zaključuje da je neizvršenje akta Odluke NNOCSK-a od strane Komisije za žalbe MRSZ-a, pogotovo nakon nekih odluka redovnih sudova koji su potvrdili zakonitost Odluke NNOCSK-a, rezultiralo povredom člana 31 Ustava u vezi sa članom 6 (1) EKLjP-a.
92. Sud ponavlja da, u skladu sa supsidijarnim karakterom ovog individualnog zahteva, nije ocenio materijalni aspekt zahteva podnosioca zahteva koji se tiče jubilarne nagrade i isplate tri (3) plate, jer se ovo pitanje treba rešiti od strane Komisije za žalbe MRDZ-a, kako je to i određeno u Odluci NNOCSK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine. Međutim, Sud je ocenio proceduralni aspekt zahteva podnosioca zahteva koji se tiče neizvršenja Odluke NNOCSK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, čija je zakonitost potvrđena od strane redovnih sudova.
93. Sud smatra da je pitanje neizvršenja Odluke NNOCSK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine pitanje proceduralne garancije koja je zaštićena članom 31 Ustava a u vezi sa članom 6 (1) EKLjP-a, a o čemu je Sud zaključio da je rezultiralo povredom osnovnih ljudskim prava.
94. Samim tim, nasuprot navodima podnosioca zahteva, Sud je odlučio da pitanje vrati na efikasno rešavanje pred kompetentnom komisijom MRSZ-a, a u skladu sa Odlukom NNOCSK-a [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, kako je to i potvrđeno odlukama redovnih sudova.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 59 (1) i 66 (5) Poslovnika o Radu, na sednici održanoj 28. aprila 2021. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI da je došlo do povrede člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima;
- III. DA VRATI pitanje na efektivno rešavanje pred kompetentnom komisijom Ministarstva Rada i Socijalne Zaštite, u skladu sa odlukom Nezavisnog Nadzornog Odbora Civilne Službe Kosova [A/02/68/2016] od 12. aprila 2016. godine, kako je to i potvrđeno odlukama redovnih sudova.
- IV. DA ZATRAŽI od Ministarstva Rada i Socijalne Zaštite da obavesti Sud, , u skladu sa pravilom 66 (5) Poslovnika o Radu, o preduzetim merama za primenu Presude Suda i to najkasnije do 11. oktobra 2021. godine;
- V. DA ODBIJE zahtev za usmenom raspravom
- VI. DA OSTANE snažno posvećen ovom pitanju, očekujući saglasnost sa ovim zahtevom;
- VII. DA NALOŽI da se ova presuda dostavi stranama i u skladu sa članom 20.4 Zakona, objavi u Službenom listu;
- VIII. DA PROGLASI da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Selvete Gërxhaliu-Krasniqi

Predsednica Ustavnog Suda

Arta Rama-Hajrizi